

LNv overweegt een - voor de visserij - gesloten gebied op de Noordzee

Van het ministerie van LNV is een nota verschenen: 'LNv-visie visserij-natuur in de Noordzee', over de wenselijkheid en politieke haalbaarheid van een voor de visserij gesloten gebied op het Nederlandse deel van de Noordzee. Dit is opmerkelijk, omdat het onderwerp al zeker tien jaar taboe is. Ook is opmerkelijk dat het rapport een coproductie is van de Directies Natuur en Visserij en geschreven onder supervisie van beider directeuren. Zoals zo vaak met (nog) vertrouwelijke rapporten is ook dit werkstuk uitgelekt, en dit heeft geleid tot heftige discussies in Visserijnieuws, het weekblad voor de visserij. Het rapport lag op straat en de Nederlandse vissers reageerden furieus. Het gaat dan ook écht ergens om: niet alleen is er een duidelijke omme-zwaai te zien in het denken op het ministerie, men zet ook meteen een grote stap. Gesproken wordt van een gesloten gebied van 10.000 km² ergens ten noorden van de wadden (Visserijnieuws 27 van 7 juli 2000). De vissers vrezen nu ook daadwerkelijk te worden gecontroleerd (!), met behulp van een 'satellietvolgsysteem'. De vissers zijn dus bang en boos, dit laatste ook al omdat in de uitgelekte nota zou staan dat een voorstel om te komen tot gesloten gebieden op zee zou kunnen leiden tot politieke winst bij de natuur- en milieubeweging en bij de Tweede Kamer.

Dit doet vermoeden dat gesloten gebieden, waar dus niet langer gevist mag worden, goed zouden zijn voor de natuur (en dat visserij daar dus slecht voor is). Dit geldt met name voor het bodemleven, dat door de huidige visserijpraktijk met een zo hoge frequentie wordt 'afgemaaid' dat organismen die in of op de bodem leven onder voortdurende stress staan. Dit leidt tot vervlakking van het bodemleven. Simpelweg gesteld komen er steeds meer kort levende, zich snel voortplantende wormpjes en steeds minder dieren die eerst groot en oud moeten worden voordat ze zich kunnen voortplanten. Voor de visserij is dit niet heel erg: wormpjes zijn visvoer, grote oude oesters niet. Minder biodiversiteit leidt zo tot een beter ingerichte visvijver, maar natuurlijk kan zo'n situatie niet meer genoemd worden. Er valt dus 'natuurwinst' te boeken door de visserij in een bepaald gebied te sluiten. Voor de meeste vissen echter zal het weinig uitmaken. Als de totale visserijdruk niet daalt stijgt de visserijinspanning in de niet-gesloten gebieden. Vissen zwemmen en veel soorten trekken; ze lopen dus zodra ze uit het gesloten gebied zwemmen een (groter dan voorheen) gevaar alsnog opgevist te worden. Slechts bij zeer grote gesloten gebieden zullen ook vissen wezenlijk profiteren, maar hiervoor is 10.000 km² nog veel te klein. Voor de zeevogels zal het totale voedselaanbod, in de vorm van de 'visstand', dus ook weinig veranderen. Echter, veel zeevogels leven tegenwoordig deels van visafval dat vanaf vissersschepen in zee wordt gegooit. Deze voedselbron zal lokaal (in het gesloten gebied) verdwijnen, terwijl er elders meer van zal komen. Als er dus een groot gesloten gebied boven de wadden komt zullen bijvoorbeeld de meeuwen het daar moeilijker krijgen. Omdat de vissers niet stoppen maar verkassen zal elders meer voedsel voor aaseters beschikbaar komen; daar verbetert de situatie dus ook voor de meeuwen. Toch zullen bijvoorbeeld in de Hollandse duinen niet meer meeuwenbroedparen komen, vanwege de drukte en vanwege de vos. Waar al die volgevreten meeuwen dus straks behoefte aan zullen hebben is een vosvrij broedeiland in zee. Schiphol?

LNv-Nederland lijkt intussen ingehaald door de EU, die tien weken lang grote delen van de Noordzee wil sluiten voor de visserij. Dit gaat echter om het sparen van de sterk onder druk staande kabeljauwstand, niet om de natuur te helpen. Vis is geen natuur, maar een 'natuurlijke hulpbron'!

Mardik Leopold, redactie

Een gat zo groot als Texel?

Minister Brinkhorst (LNv) denkt volgens krantenberichten hardop na over een torenflat op de nieuw aan te leggen Maasvlakte, als huisvesting voor 300.000 varkens en 1,25 miljoen kippen. Zo'n mestfabriek aan de kust biedt natuurlijk interessante mogelijkheden voor lieden die denken dat mest in zee leidt tot grotere haringvangsten, maar aan die tweede Maasvlakte kleven nog andere problemen. Het gebouw zou 1 kilometer lang, 400 meter breed en 20 meter hoog moeten worden; we vinden echter dat windmolens al zichthinder opleveren! Verkeer en Waterstaat staat voor een nog veel groter probleem als het gaat om ruimtebeslag voor die Maasvlakte. Men schat dat zo'n 400 miljoen kubieke meter zand, te winnen uit de Noordzee, voor de aanleg nodig is. Een vrij abstract getal, maar aangezien op dit moment in de regels voor zandwinning staat dat niet dieper dan twee meter 'ontgrond' mag worden, betekent dit een gat van 200 vierkante kilometer, zeg maar zo groot als Texel. In dat gat zal alle bodemleven worden vernietigd; vervolgens ontstaat er een gigantische 'zandvraag'. Het gat zal namelijk op den duur weer door de zee worden opgevuld en ook dat zand moet weer ergens vandaan komen. Het gat is dus al groot, maar de gevolgen van het graven ervan zullen nog veel groter zijn dan de ruimte die het gat zelf inneemt.

Er gaan daarom stemmen op die stellen een gat van dat formaat toch wel erg groot is op het Nederlands Continentale Plat (NCP; daarbuiten mag Nederland niet winnen). Het NCP is ruim 50.000 km² groot, dus er